

Univerzita Komenského v Bratislave

Erasmus Policy Statement 2021 - 2027

Program Erasmus bol pre UK vždy prvkom modernizácie v mnohých oblastiach – priniesol aspekt internacionalizácie do výuky a akademického života všeobecne. Zmenil pohľad na zaužívané stereotypy, ktoré vnímali mobilitu ako nadštandard, dostupný len výnimočne a pre vybraných jedincov, zlepšil uplatňovanie princípu rovnosti vo vzťahu k ľuďom zo znevýhodneného prostredia alebo s telesným obmedzením. Program tiež výrazne prispel k nadväzovaniu medzinárodných kontaktov univerzity a k jej zviditeľňovaniu. Otvorenosť univerzity voči zahraničným študentom a pedagógom priniesla nové prvky do výučby a akademického života univerzity všeobecne.

Kým v minulosti bolo hlavnou výzvou poskytnúť zahraničným študentom vyučovanie v cudzom jazyku, v súčasnosti je to snaha o poskytovanie kurzov v cudzom jazyku aj pre domácich študentov. Vyučovacie hodiny, ktoré sú navštevované slovenskými aj zahraničnými študentami, majú inú atmosféru a dynamiku, vytvárajú priestor pre odborný, politický a interkultúrny dialóg a aj „nemobilný“ študent má možnosť v rámci takejto domácej internacionalizácie získať „zahraničnú“ skúsenosť, zlepšiť si jazykové kompetencie a trénovať v praxi názorovú konfrontáciu a toleranciu.

Účasťou na programe Erasmus+ sleduje Univerzita Komenského tieto strategické ciele:

Zvyšovanie kvality, efektivity a atraktivity vzdelávania a podpora inovácií

Prehlbovanie internacionalizácie je stále aktuálnou výzvou, nakoľko je najefektívnejším nástrojom na zvyšovanie kvality. Internacionalizáciu považujeme za integrálnu súčasť rozvoja vzdelávacích a výskumných aktivít všetkých fakúlt univerzity, čím sa zároveň stáva elementárnou zložkou pre rozvoj kľúčových aktivít z pohľadu filozofie univerzity. Aj z tohto dôvodu je účasť v programe Erasmus+ pre UK v mnohých aspektoch kľúčová. Program Erasmus+ zohráva dominantnú úlohu v oblasti akademickej mobility. Aj keď UK podporuje mobilitu pracovníkov aj z vlastných zdrojov, prostredníctvom programu Erasmus+ sme schopní sprostredkovať mobilitu markantne väčšiemu počtu záujemcov. Pre mobilitu študentov je účasť na programe zásadná, nakoľko v rámci žiadnej inej schémy nie je možné dosiahnuť kvantitatívne ukazovatele, ktoré dosahujeme vďaka programu Erasmus+. Realizácia študentskej mobility zlepšuje prípravu študentov na prácu a komunikáciu v multikultúrnom prostredí podporou rozvoja ich postojov, európskeho povedomia a hodnôt a rozvojom inovatívnych postupov vzdelávania.

Program Erasmus+ je pre Univerzitu Komenského taktiež nástrojom na propagáciu inštitúcie na poli medzinárodnej akademickej spolupráce. Naším cieľom je aj za pomoci realizácie mobilityných aktivít programu Erasmus+ vytvoriť z univerzity atraktívnu destináciu medzinárodného štúdia, ktorá bude pre účastníkov mobility nositeľom kvality a udržateľnosti. Pre dosiahnutie zmieneného cieľa je kľúčové zabezpečiť požadovanú úroveň výučby celoplošne v anglickom, príp. inom cudzom jazyku a tomu adekvátne prispôsobiť kurikulá jednotlivých študijných programov. Domnievame sa, že takto nastavená stratégia internacionalizácie inštitúcie prispeje k zvýšeniu záujmu prichádzajúcich študentov o štúdium na našej univerzite. Prínosom rastúceho počtu zahraničných študentov je zas naplnenie stratégie *internationalisation at home*. Poslucháči UK sú v dôsledku aktívnej účasti prichádzajúcich študentov na prednáškach, či seminároch priamo konfrontovaní s častokrát odlišným, či dokonca inovatívnym prístupom a participáciou svojich kolegov prichádzajúcich z partnerských univerzít. Kmeňoví študenti UK sú tak motivovaní sa svojím rovesníkom vyrovnáť, čo prispieva k zvýšeniu konkurencieschopnosti študentov UK.

Univerzita Komenského sa ako jediná slovenská vysoká škola dostala do prvej päťstovky celosvetového rebríčka URAP (University Ranking by Academic Performance) a medzi sedemsto najlepších univerzít sveta v rebríčku QS World University Rankings. Cieľom univerzity je neustále zlepšovanie kvality výučby a vedeckej práce a postavenia univerzity v porovnaní s najlepšími zahraničnými inštitúciami.

Inovácia obsahu štúdia a presadzovanie excelentnosti v oblasti rozvoja zručností

Účasť na programe Erasmus+ zohráva výraznú rolu aj pri napĺňaní cieľov iných medzinárodných zmlúv a aktivít UK v medzinárodných združeniach, napr. pri spoločných študijných programoch. Univerzita v súčasnosti realizuje na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK dva spoločné študijné programy Fyzika zeme (s AT) a Kognitívna veda (s AT, HU, HR, SI). Filozofická fakulta rozbieha spoluprácu s Bolonskou univerzitou a vybranými partnermi v rámci medzinárodného magisterského programu MIREES (Master in International Research and Studies on Eastern Europe). Mobilita za účelom štúdia je finančne podporovaná z grantovej schémy Erasmus.

Z hľadiska rozvoja univerzity sú kľúčové aj projekty v oblasti Strategických partnerstiev a Jean Monet projektoch. V tomto smere sa snažíme o cieleňú propagáciu a o zlepšovanie administratívnej podpory pre zapojené fakulty. Veríme, že účasť UK na týchto projektoch sa bude zvyšovať.

Európska univerzita - prepojený systém vysokoškolského vzdelávania

UK reagovala v tomto roku aj na iniciatívu Erasmus+ - vytváranie univerzitných aliancií. UK sa stala členom konzorcia 9 univerzít, v ktorom vstúpila do partnerstva s Univerzitou v Gente, Univerzitou v Bordeaux, Univerzitou v Uppsale, Univerzitou v Groningene, Univerzitou v Baskicku, Univerzitou v Gottingene, Írskou národnou univerzitou v Galway a Univerzitou v Tartu a spoločne sme pripravili projekt ENLIGHT (European university Network to promote quality of Life, sustainability and Global engagement through Higher education Transformation). Konzorcium bolo úspešné, projekt získal podporu a vznikla „superuniverzita“, ktorá posunie medzinárodnú spoluprácu na vyššiu úroveň. Po príprave nových flexibilných kurikúl, študenti získajú jedinečnú možnosť študovať naraz na viacerých univerzitách a vyskladať si štúdium podľa vlastných predstáv a podľa potrieb rozvoja svojich zručností. Tak v prípravnej fáze ako aj pri samotnej realizácii projektu rátame s podporou aktivít prostredníctvom programu Erasmus+.

Sieťovanie a výmena skúseností

Výmena skúseností so zahraničnými partnermi prebieha na UK na mnohých úrovniach, od jednotlivých tvorivých pracovníkov až po členstvo v najvýznamnejších európskych univerzitných združeniach. UK je členom EUA (European Universities Association), UNICA (Network of Universities of the Capitals of Europe), UN (Utrecht Network), DRC (Danube Rector's Conference) a v mnohých ďalších. UK sa etablovala v európskom vzdelávacom priestore a opakovane potvrdzuje svoje prestížne postavenie v oblasti vzdelávania a výskumu. Účasťou na programe Erasmus+ bude univerzita pokračovať v rozvoji spolupráce s cieľom budovať efektívny systém vysokoškolského vzdelávania.

Program Erasmus so svojimi nástrojmi a cieľmi môže výrazne napomôcť dosiahnutiu základných strategických cieľov univerzity, ktoré sú zadefinované v Dlhodobom zámere UK, schválenom Akademickým senátom UK v máji 2014 na obdobie rokov 2014 – 2024 a pokrývajú komplexný rozvoj univerzity. Základnými cieľmi sú: 1. Príprava nových alebo inovácia existujúcich študijných programov poskytovaných v cudzích jazykoch, 2. Zvyšovanie kompetencií a zručností pedagogických pracovníkov v progresívnych a atraktívnych výučbových metódach vyvinutých na zahraničných univerzitách,

3. Rozvíjanie zručností a kompetencií doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov,
4. Zintenzívnenie spolupráce so zahraničnými renomovanými univerzitami (vytvorenie Aliancie). Mobilita, či už fyzická alebo virtuálna, by mala byť samozrejmom súčasťou vysokoškolského vzdelávania a výrazne sa podieľa na jeho skvalitňovaní. Preto UK dlhodobo nielen z grantových, ale aj z vlastných prostriedkov podporuje mobilitu pedagógov a zamestnancov a má ambíciu, aby čo najviac študentov získalo osobnú skúsenosť s mobilitou.

Potreba a motivácia pre využitie internacionalizácie ako nástroja pre ďalší rozvoj kvality je kľúčová pri dosahovaní strategických cieľov univerzity. Jedným z nich je napríklad inovácia študijných programov, aby sa vo vyššej miere využil potenciál univerzity v prospech prípravy študentov s ohľadom na ich konkurencieschopnosť pri uplatnení sa v praxi. Prostredníctvom svojich aktivít univerzita posilňuje nielen svoje postavenie v rámci Slovenska ale aj svoje postavenie v celoeurópskom vzdelávacom priestore vysokoškolského vzdelávania. Ako vyhľadávaný a rešpektovaný partner v medzinárodnom meradle si univerzita vytýčila cieľ “vytvárať podmienky pre štúdium v cudzích jazykoch, najmä angličtine”, a tiež “budovať študijné programy s renomovanými zahraničnými univerzitami”. Cudzojazyčné študijné programy predstavujú systémové opatrenie s dlhodobým efektom, a preto ho pokladáme za jeden z najefektívnejších prostriedkov internacionalizácie, ktorý otvára prostredie univerzity. Ich zavádzanie a rozvoj v celom spektre fakúlt UK naštartovala a podporila práve mobilita Erasmus. Štúdiu dodávajú atraktivitu a očakávame, že zvýšia potenciál na prijímanie talentovaných a motivovaných zahraničných študentov. V konečnom dôsledku predpokladáme aj profit pre domácich študentov, ktorí z rozličných dôvodov nemajú možnosť získať priamu zahraničnú skúsenosť (*internationalisation at home*). Ďalší cieľ má UK, ako atraktívny zamestnávateľ, “podporiť mladých vedeckých pracovníkov v kariérom raste a pri ich stabilizácii v univerzitnom prostredí”. Základným predpokladom je pripraviť “vynikajúce podmienky na vzdelávanie na všetkých stupňoch štúdia so zvláštnym dôrazom na doktorandské štúdium“. Prostredníctvom zapájania sa univerzity do medzinárodnej vedecko-výskumnej činnosti a medzinárodných grantových schém chce UK dosiahnuť lepšie rozvíjanie zručností a kompetencií svojich doktorandov a tiež posilnenie svojej medzinárodnej reputácie.

Program Erasmus s jeho aktuálnymi výzvami na digitalizáciu, na environmentálne postoje, s poskytovaním priestoru pre vytváranie partnerstiev, posúva univerzitu k vyššej kvalite, atraktívnosti vo viacerých oblastiach a je plne v súlade s jej záujmami. Prináša inovácie a modernizáciu, a tak uľahčuje napredovanie univerzity žiadaným smerom.

Pri súčasnej intenzívnej globalizácii je dôležité, aby študenti mohli čo najlepšie využiť všetky vzdelávacie príležitosti v celej Európe. Základným predpokladom by malo byť automatické uznávanie kvalifikácií a výsledkov študijných pobytov v zahraničí, ktoré je zatiaľ nedostatočné a bráni v mobilitě. UK chápe nutnosť zavedenia automatického uznávania výsledkov, pre odstránenie bariér mobility v rámci celej EU, nakoľko problém uznávania výsledkov, až do vypuknutia pandémie, vnímala ako najproblematickejšiu časť mobility.

Aj na UK, resp. na niektorých jej fakultách, sa v súčasnosti uplatňujú postupy uznávania, často príliš komplikované a časovo náročné pre pedagógov a administrátorov, a súčasne negarantujúce dosiahnutie plného uznania úspešne dosiahnutých výsledkov vzdelávania veľkej časti mobilných študentov. Tento neuspokojivý stav je do veľkej miery spôsobený vnútornými nastaveniami inštitúcie (vysoká miera tradicionalizmu, vysoký priemerný vek pracovníkov, nákladnosť digitalizácie a pod.), napriek zavedeniu trojstupňového rámca vzdelávania v súlade so zásadami bolonského procesu. Chceme preto docieľiť zvýšenie konzistentnosti v uznávaní kreditov, systémovom vytváraní a využívaní aktuálneho katalógu

predmetov s opismi programov s titulmi, vzdelávacími jednotkami a distribučnými tabuľkami známok, naďalej vydávať bezplatne dodatky k diplomom pre všetkých absolventov na požiadanie, aj v anglickom jazyku a prijať transparentné kritériá uznávania výsledkov na všetkých fakultách UK - to sú ciele, ktoré by UK chcela s pomocou programu Erasmus+ dosiahnuť v nastávajúcom projektovom období.

Navýšenie existujúcej miery mobilit je v súčasnej situácii, poznačenej bojom s pandémiou, veľmi nepredvídateľný a ambiciózny plán. Napriek tomu sa domnievame, že pri zavedení online vzdelávania, *blended* mobility a nových (krátkych) foriem mobility doktorandov, nie je nereálny. Očakávame, že mobility budú dynamickejšie a ľahšie realizovateľné a menej narušia celkový vzdelávací koncept štúdia domácej inštitúcie. To, dúfame, sa prejaví vo zvýšenom záujme o mobilitu pre všetky typy účastníkov.

Taktiež možnosť prepojenia projektov KA103 s projektami KA107 umožňuje lepšie využiť potenciál spolupráce s partnerskými krajinami. Ich lepšia udržateľnosť by sa mala prejavíť v efektívnejšom plánovaní mobilit a ich kontinuálnom raste.

V novom projektovom období vidíme výzvu najmä v oblasti digitálneho vzdelávania: rozvoji digitálnych zručností relevantných pre študentov a učiteľov na jednej strane a pedagogické využívanie technológií na podporu, zlepšenie a transformáciu vzdelávania a výučby na strane druhej. Považujeme za výzvu zlepšovať a rozširovať rozvoj digitálnych zručností študentov, rovnako ako aj špecifických digitálnych zručností pedagógov, využívanie technológie na hodnotenie vo všeobecnosti. Najmä po skúsenostiach s pandémiou sa ukazuje, že klasické tradičné spôsoby vzdelávania je nutné modernizovať a v súlade s týmito zmenami prispôbiť aj administratívnu prácu. Očakávame, že to prinesie zníženie pracovnej záťaže administratívnych pracovníkov, environmentálnejšie správanie sa a v konečnom efekte aj väčší komfort a spokojnosť účastníkov mobility, aj keď predpokladáme, najmä v prvej fáze projektu, zvýšenú záťaž pedagógov pri zavádzaní zmien (*blended mobility*) vo vyučovacích postupoch

Domnievame sa, že účasť na projekte Erasmus+ v nadchádzajúcom programovom období 2021-2027 bude mať na Univerzitu Komenského zásadný vplyv. Už samotná účasť v programe je pre UK kľúčová z hľadiska dlhodobej udržateľnosti kvalitatívnej úrovne, keďže program slúži ako efektívny nástroj pre inovácie v oblasti vzdelávania a z tohto hľadiska je akýmsi trend-seterom. Účasťou v programe navyše univerzita ako príjemca grantu deklaruje, že bude do svojej stratégie internacionalizácie implementovať opatrenia, ktoré sú v súlade s princípmi Charty. Univerzita Komenského s jej viac ako sto ročnou tradíciou si kladie za cieľ zohrávať aktívnu rolu na poli medzinárodnej akademickej spolupráce a s tým spojenou realizáciou jednotlivých mobilityných aktivít prispievať k modernizácii i profesionalizácii akademického prostredia. Nakoľko UK vstúpila do konzorcia deviatich univerzít ktoré získalo podporu Európskej komisie v rámci programu Európske univerzity, spolupráca a akademická výmena v rámci novovzniknutej aliancie je pre nás logicky prioritou. Práve tam by sme totiž chceli sústrediť naše úsilie, ktoré by malo byť premietnuté do úzkej spolupráce zapojených fakúlt a vybraných súčastí partnerských univerzít. Chceme pritom poznamenať, že spoluprácu v rámci konzorcia budeme dlhodobo rozvíjať aj v prípade, že podaný projekt neuspeje. Z hľadiska angažovanosti UK v projektoch medzinárodnej akademickej spolupráce je pre nás nemenej dôležitá taktiež naša zvyšujúca sa aktivita v rámci projektu medzinárodnej kreditovej mobility. V tomto ohľade by sme chceli jednoznačne nadviazať na úspechy, ktoré z partnerskej spolupráce vzišli. Práve vďaka realizácii mobilit v uvedenom projekte sa UK podarilo revitalizovať samostatnú výučbu srbského jazyka na katedre slovanských štúdií Filozofickej fakulty UK (FiF UK) a vďaka spolupráci pedagógov UK a vybraných ukrajinských, či ruských univerzít zas vytvoriť model blokovej výučby. Tieto aktivity prispeli

aj k zvýšeniu počtu študentských mobilit a to aj na strane odchádzajúcich študentov. Príkladom dobrej praxe vyplývajúcej z realizácie projektu je aj spolupráce študentky, doktorandky z Univerzity Tarasa Ševčenka v Kyjeve, ktorá vďaka spolupráci s pedagógmi z Katedry filozofie a dejín filozofie FiF UK participovala na spoločnom výskume, ktorý bol publikovaný v zahraničnom vedeckom časopise. Takúto aktívnu partnerskú spoluprácu bude UK naďalej rozvíjať.

V rámci kvantitatívnych cieľov by sme chceli zastaviť trend klesajúceho počtu študentských mobilit, no uvedomujeme si, že tento cieľ bude v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 v Európe ešte náročnejšie splniť. Pre dosiahnutie zmieneného cieľa by sme chceli využiť komunikačné kanály, prostredníctvom ktorých študenti bežne komunikujú. V tomto ohľade sú jednoznačným unikátom sociálne siete. Práve touto cestou by sme sa chceli dostať do povedomia študentov v ešte širšom rozmere a pokúsiť sa ich osloviť propagáciou jednotlivých aktivít programu. Pre efektívne napĺňanie tejto iniciatívy potrebujeme zintenzívniť spoluprácu s univerzitným PR. Tento typ propagácie programu a oslovovania študentov považujeme za veľmi užitočný, keďže sociálne siete ponúkajú priestor na okamžitú interakciu medzi študentom ako uchádzačom o mobilitu na jednej strane a Erasmus+ koordinátorom na strane druhej. Domnievame sa, že táto inovatívna forma propagácie a komunikácie s účastníkmi môže taktiež významne prispieť k zlepšeniu aspektu podpory účastníkov jednotlivých mobility aktivít. Naopak, teší nás, že v posledných rokoch zaznamenávame exponenciálny nárast účastníkov *staff* mobilit, kde sa nám dokonca darí prekonať v prihláške deklarované percento účastníkov vyslaných jednak na kombinované mobility (výučba + školenie), ale taktiež na mobility za účelom rozvoja pedagogických zručností a tvorby kurikula.

Z hľadiska kvalitatívnych cieľov vidíme aj vďaka účasti našich pedagógov na špecializovaných školeniach za účelom rozvoja pedagogických zručností priestor na ešte väčšiu profesionalizáciu akademických i nepedagogických pracovníkov univerzity. Administratívnym zamestnancom chceme v rámci *staff* mobilit ponúkať možnosť profesionalizácie prostredníctvom účasti na 2-týždňových jazykových kurzoch. Pre pracovníkov zahraničných oddelení fakúlt UK a Rektorátu je zas absolútne kľúčová koordinácia s ich kolegami na partnerských univerzitách v novovznikajúcej Aliancii. Z tohto dôvodu sa budeme usilovať o realizáciu mobilit za účelom školenia práve na uvedený účel. Pre učiteľov je, či už pre potreby fungovania Aliancie, ale aj z hľadiska napĺňania kvalitatívnych cieľov univerzity, nevyhnutná integrácia študijných programov a poskytovanie výučby v anglickom jazyku v plnom rozsahu. Víťame a podporujeme aktivitu pedagógov v podobe účasti na školeniach zameraných na rozvoj pedagogických zručností a tvorbu kurikula, keďže práve vďaka týmto aktivitám dokážu pedagógovia UK do svojej výučby prinášať novú metodiku a prvky, ktoré výučbu kvalitatívne obohacujú, čo má v konečnom dôsledku pozitívny dopad na ich poslucháčov, t. j. študentov.

V rámci propagácie programu sa univerzite veľmi osvedčilo organizovanie podujatia Erasmus Days, ktoré vzišlo z iniciatívy francúzskeho prezidenta E. Macrona. Na organizáciu podujatia sme zaznamenali veľmi dobré ohlasy či už od prichádzajúcich študentov, ale aj z radov zamestnancov, ktorí sa podujatia zúčastnili. Z tohto dôvodu sa UK plne hlási k tejto iniciatíve a považuje ju za účinnú metódu propagácie programu.

Čo sa týka načasovania jednotlivých aktivít, zásadné sú dva aspekty, a to ako sa UK a jej partneri vysporiadajú s dôsledkami pandémie (otváranie semestra alebo klasické vs digitálne vzdelávanie) a fakt, že UK bola úspešná s projektom Európskych Aliancií (ENLIGHT). V prvom roku projektu E+ predpokladáme intenzívny dialóg s fakultami ohľadne automatického uznávania štúdia, nastavenie pravidiel a prijatie kľúčových dokumentov. Predpokladáme, že pozitívnu zmenu vo forme zvýšeného záujmu o mobilitu zaznamenáme v polovici projektového obdobia (v druhom – treťom roku). V druhom roku by sme sa radi zamerali na “blended mobilitu”. Veríme, že postupne sa dostane do povedomia a bude o ňu záujem.

O mobilitu za účelom stáže je čoraz väčší záujem. Tento trend budeme naďalej podporovať. Taktiež sa už do povedomia akademickej obce dostala mobilita absolventov a očakávame, že záujem o ňu porastie. Paralelne sa budeme snažiť motivovať fakulty k väčšiemu zapojeniu sa do projektov a presadiť uznanie *staff* mobility na UK ako nástroja na zvyšovanie kvalifikácie (habilitácie, inaugurácie).